

kaſteel
A M E R O N G E N

Stichting Kasteel Amerongen
Jaarverslag 2017

Missie

Het levend houden van het cultureel erfgoed Kasteel Amerongen door middel van actief en duurzaam beheren van, én een actuele betekenis geven aan de unieke combinatie van het kasteel, de tuin en de collectie van de bewoners, die een belangrijke rol speelden in de Europese geschiedenis.

Visie

Kasteel Amerongen wil de bewoningsgeschiedenis op een persoonlijke en levendige wijze vertellen om zo een actuele betekenis te geven aan het historisch ensemble. Dit wil Kasteel Amerongen bereiken door middel van een thematische programmering die voortkomt uit haar eigen geschiedenis. Om een goede balans te houden met het beheer van het kwetsbare historische interieur ensemble, heeft in de exploitatieopzet van het kasteel kwaliteit de preferentie boven kwantiteit.

Inhoudsopgave

1. Directie & Bestuur	3
Bestuursleden	4
Bestuur en verantwoording	5
2. Publiek & Programma	7
3. Marketing & Communicatie	10
4. Beheer & Behoud	11
Huys & Tuin	12
5. Organisatie & Samenwerking	14
Organigram	16
6. Partners, Fondsen & Financiën	18
7. Facts & Figures	19

1. Directie & Bestuur

Het Bestuur van Stichting Kasteel Amerongen ziet 2017 als een jaar van bouwen aan een professionelere organisatie. Binnen de SKA zijn er eerste stappen gezet om, na een periode van "overleven", van de pioniersfase voorzichtig over te gaan naar een beter gestructureerde organisatie.

Kasteel Amerongen verwelkomde in 2017 ruim 70.000 bezoekers op het kasteelterrein waarvan er 31.285 het Huys en/of de tuin met een betaald toegangsbewijs bezochten.

In 2017 is het Bestuur van SKA uitgebreid met 2 nieuwe leden:

Dhr. drs. Jan van Zomeren is in april aangetreden als nieuwe secretaris en in juni 2017 is Dhr. prof. Dr. Johan Carel Bierens de Haan verwelkomd als nieuw bestuurslid. Hiermee is het bestuur zowel op bestuurlijk als op cultuur-inhoudelijk vlak versterkt.

Bestuursvergaderingen vonden plaats op 26 januari, 6 april, 15 juni, 31 augustus en 30 november 2017.

De directie werd in 2017 uitgebreid met een adjunct-directeur voor 0,5 fte, waardoor er meer aanwezigheid van de directie gewaarborgd werd en er onder andere meer aandacht kwam voor de inmiddels ruim 200 vrijwilligers tellende organisatie en de marketing.

Zo kon gedurende het jaar 2017 de aandacht worden gericht op de kerntaak van bestuur en organisatie, nl. ontwikkeling van een duurzame exploitatie van Huys, bijgebouwen en tuin.

Enkele markante ontwikkelingen over 2017 zijn:

- Het verkrijgen van de nalatenschap van Dhr. en mevr. S. Bentinck-Beaumont
- Toekenningen door fondsen in kosten herstel bruggen
- Het voor het jaar 2017 wegvallen van de rijksbijdrage voor tuinonderhoud (groene BRIM)
- De in gebruik neming van de nieuwe website
- De benoeming van de adjunct-directeur en een nieuwe tuinbaas
- Start van a la carte Restaurant Bentinck in de voormalige stallen in februari 2017
- De samenwerking in de tuin met de Wilhelminaschool
- De vaststelling van een marketingplan, een veiligheidsplan en een vrijwilligersbeleidsplan (organisatie)

Bestuur en directie zijn de vrijwilligers, stagiaires en de kleine vaste staf zeer erkentelijk voor hun inspanning gedurende het verslagjaar. Deze erkentelijkheid strekt zich ook uit tot de externe partijen die behulpzaam waren (provincie Utrecht, gemeente Utrechtse Heuvelrug, collega-musea).

Bestuursleden

Per 31 december 2017 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Dhr. mr. J.A. Moolenburgh, voorzitter
Dhr. drs. C.J. Beuving, penningmeester
Dhr. Drs. J. van Zomeren, secretaris
Dhr. prof. Dr. J.C. Bierens de Haan
Dhr. J.L. Herremans
Mw. ir. J.S.A. de Brauwere
Dhr. dr. G.H.S. von Ilseemann
Mw. dr. E.A. Sijmons

Het bestuur hanteert de Code Cultural Governance. De leden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

Amerongen, 28 juni 2018

Bestuur en directie van Stichting Kasteel Amerongen

mr. J.A. Moolenburgh
Voorzitter

drs. H H Sietsma
Directeur

Bestuur en verantwoording

De Stichting Kasteel Amerongen is een relatief kleine organisatie, die bestuurd wordt door een bestuur (klassiek bestuursmodel). De directie handelt binnen de kaders die het bestuur vaststelt.

Het bestuur heeft besloten dat de *Governance Code Cultuur* wordt gevolgd. Hier wordt in het kort, aan de hand van de 9 principes van de Governance Code, aangegeven op welke wijze hieraan toepassing wordt gegeven.

Principe 1 Verantwoordelijkheid en toepassing

De Governance Code Cultuur is van toepassing; waar eventueel wordt afgeweken wordt dit toegelicht. Toepasselijkheid van de Code wordt op de website weergegeven. Het bestuur hanteert een jaarplanning waarin zaken als meerjarige begroting en beleidsplan, evaluatie bestuur/directie, rooster van aftreden bestuur, evaluatie accountant aan de orde komen.

Principe 2 Bestuursmodel

Het bestuur kiest met overtuiging voor handhaving van het klassieke bestuursmodel (en dus niet voor het Raad van Toezicht-model). In de –in financieel opzicht- problematische fase die Kasteel Amerongen in de jaren 2011-2016 kenmerkte is een hands on-bestuur essentieel gebleken voor de besturing. Op termijn wordt gezien of een RvT-model in de toekomst mogelijk wordt. Bestuursleden worden benoemd voor maximaal 4 jaar; herbenoeming is eenmaal mogelijk. Het rooster van aftreden staat op de website.

Principe 3 Toepassing bestuursmodel

Het bestuursmodel impliceert dat de verantwoordelijkheden naar externen (overheden, fondsen, stakeholders) belegd zijn bij het bestuur en dat de directeur handelt binnen de kaders van het bestuur. De directeur heeft geen zelfstandige bevoegdheden anders dan door het bestuur besloten. Het bestuur is verantwoordelijk voor naleving van wet- en regelgeving, alsmede voor risicobeheersing. Er is een bestuursreglement en een directiereglement waarin de onderlinge verhoudingen zijn vastgelegd.

Principe 4 Rechtspositie bestuur en directie

Het bestuur benoemt de directeur en regelt de rechtspositie van de medewerkers op basis van de Museum-cao. Het bestuurslid belast met personeelszaken is hierbij betrokken.

Principe 5: taken en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn vastgelegd

In het bestuursreglement zijn taken en verantwoordelijkheden, binnen het kader van de statuten, vastgelegd.

Naast de functies van voorzitter, penningmeester en secretaris zijn bestuursleden belast met specifieke aandachtsvelden:

*tuin en park, collectie: J C Bierens de Haan

*personeelszaken: J v Zomeren

*bouwkundige en monumentale aangelegenheden: J de Brauwere

*relaties met de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen: H Herremans

Principe 6: Samenstelling bestuur

Statutair is bepaald dat in het bestuur verschillende disciplines moet vertegenwoordigd moeten zijn. Het bestuur hanteert bij vacatures een profielschets die wordt gepubliceerd.

Zoals onder 5 aangegeven wordt deze specialisatie in de praktijk toegepast.

Principe 7 Inzet en vergoeding

Het bestuurslidmaatschap vergt plm. 6 bijeenkomsten per jaar, alsmede voor de aandachtsveldhouders specifieke inzet als bepaalde projecten of aangelegenheden aan de orde zijn.

De bestuursleden ontvangen geen vergoeding; gemaakte onkosten kunnen worden gedeclareerd.

Principe 8 Onafhankelijkheid bestuur

Het bestuur ziet toe dat geen belangenverstrengeling ontstaat. Nevenfuncties van bestuursleden worden op de website vermeld. Indien nodig wordt dit punt apart besproken binnen het bestuur.

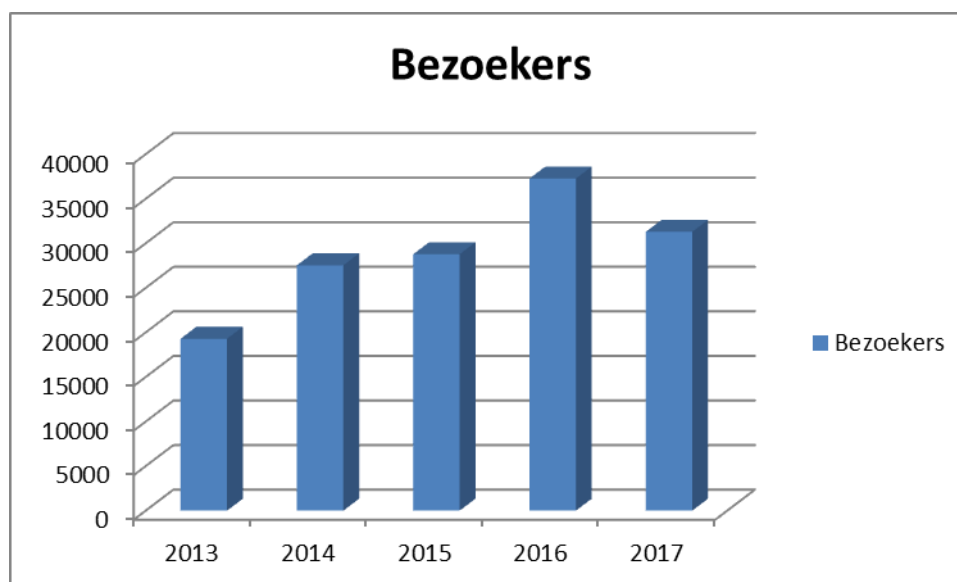
Principe 9 Risicobeheer, toezicht etc.

Het bestuur is verantwoordelijk voor risicobeheer. De administratie wordt gevoerd met toepassing van het 4 ogen-principe: een onafhankelijk administrateur verricht betalingen die door 2 directieleden zijn goedgekeurd. De penningmeester –lid van het bestuur- kan alle transacties inzien en is betrokken bij opstelling van de jaarrekening. De onafhankelijk accountant geeft behalve zijn verklaring bij de jaarrekening een management-letter met zijn visie op de administratieve organisatie.

2. Publiek & Programma

Publieksbereik

In 2017 is het aantal bezoekers dat een toegangskaartje voor het Huys of de tuin kocht 31.285. Dit zijn 5982 kaartjes minder ten opzichte van 2016.

Deze daling is vermoedelijk te herleiden tot de volgende oorzaken:

- SKA heeft geen middelen om een eigen marketing medewerker in dienst te nemen. Hiertoe is in 2015 een gezamenlijke marketeer aangenomen via de Stichting Samenwerkende Kastelen. De SSK heeft hiertoe een subsidie van de Provincie Utrecht gekregen om de zichtbaarheid van 5 Utrechtse Kasteelmusea te vergroten. De functie marketing-medewerker van de SSK kwam in november 2016 vacant maar werd pas weer in april 2017 opgevuld. Mede hierdoor was er een grote achterstand op het algehele marketing en communicatie traject voor 2017. Eind 2016 vertrok ook de marketing-vrijwilliger die in 2015 en 2016 erg veel energie en tijd in Kasteel Amerongen had gestoken. De vrijwillige marketing groep kampte met gebrek aan tijd, kunde en een uitvoeringsplan.
- Het populaire en succesvolle thema 'Sterke Vrouwen van Kasteel Amerongen' uit 2016 werd opgevolgd door 'Mannen met een Missie' in 2017. Dit jaarthema was minder aansprekend en werd daardoor en door eerder genoemde reden weinig opgepakt door de pers waardoor Kasteel Amerongen veel minder zichtbaar was.
- In 2017 werden er minder prijzen uitgekeerd van het Dagje Weg naar Keuze-arrangement van de Postcode- en Bankgiro loterij waardoor er minder (1700 i.p.v. 2300) prijswinnaars Kasteel Amerongen bezochten.

Ook in 2017 hebben wij vanuit onze deelname aan de bekende acties van de Bankgiro Loterij, de Lidl actie, de KRO-NCRV actie en de activiteiten in het kader van ons lidmaatschap van de Topkastelen een groot aantal bezoekers mogen ontvangen.

De activiteiten voor kinderen, zoals de “zaklantaarntocht”, de zaalgidsen-zondagen en de speciale rondleidingen voor scholen trokken ook in 2017 weer veel bezoekers.

Programma 2017

Winter

Het verslagjaar begon met *Kasteel Amerongen in Winterslaap*. De luiken gaan dicht en de stoelen, tafels en beelden worden afgedekt met lakens. Het afdekken van de collectie is een passend moment om het verhaal over het behoud en beheer van het historisch interieur te vertellen en om een kijkje achter de schermen te nemen door via de diensttrappen de zolder te bezoeken.

Lente

In april ging het Huys weer 6 dagen per week open en op Pasen was de 1^e Zaalgidsen-zondag van 2017. Elke 3^e zondag van de maand tot en met oktober konden bezoekers vrij rondlopen door het Huys en gaven gidsen toelichting in de zalen. De zaalgidsen-zondagen genereerden dubbel zo veel bezoekers als zondagen met rondleidingen en zijn met name bij gezinnen populair. Op 2^e paasdag werd het eerste Koffieconcert gegeven voorafgaand aan een Zaalgidsen-zondag. Deze laagdrempelige concerten tussen 11.00-12.00 uur, zonder pauze, worden gehouden op de Galerij van het kasteel en hebben een lage entree van € 10,- , kinderen tot 18 jaar zelfs gratis. De maandelijkse Koffieconcerten, met koffie vooraf, worden georganiseerd en gefinancierd door de SVKA (Vrienden van Kasteel Amerongen). In mei organiseerde de SVKA ook het eerste avondconcert door de Academisten van het Koninklijk Concertgebouworkest. In oktober gaven zij een tweede concert.

Zomer

Het thema ‘Mannen met een Missie’ ging op donderdag 1 juni van start. Dr. Jan Terlouw opende het thema met een pakkende lezing over Eer. Er was muziek en Terlouw ontrolde de vlag van de Hoge Heerlijkheid Amerongen als openingshandeling. De rest van 2017 wapperde de vlag voornaam op het dak van Kasteel Amerongen. In de rondleidingen, inrichting en 4 lezingen werd de rol en missie van 5 adellijke bewoners van Kasteel Amerongen belicht. Ook was er een aparte tentoonstellingsruimte met verdiepende informatie en bijzondere stukken. De rondleiding werd met een 8,5 gewaardeerd door de bezoekers, de kleine tentoonstelling ‘Mannen met een Missie’ met een 8,3. (continu onderzoek Hendrik Beerda 2017)

Op 5 juni was De Dag van het Kasteel wederom een groot succes. Als extra activiteit was er een Engelse ‘Cream-Tea’ in het zomerpaviljoen. Deze dag stond in het teken van ‘Bakken voor de Bruggen’. Bezoekers en vrijwilligers konden een eigen gebakken taart meenemen die in het zomerpaviljoen werd verkocht van het grote ‘cream-Tea’-buffet. De opbrengst van de taartverkoop ging naar het Bruggenherstel potje. De actie leverde € 1.125,- extra op. In de tuin konden kinderen mee

met de IVN op insecten-speurtocht of naar de Imker voor verhalen over het leven van bijen. Op het gras van het kasteelplein werd croquet gespeeld.

In juli verzorgde het Amerongse fanfareorkest “Ons Genoegen” weer een openlucht concert en in augustus organiseerde filmhuis Amerongen/Leersum de uitverkochte buiten-filmavond met “La La Land” in de kasteeltuin.

Herfst

Vrijdag 1 september werd de 5^e Generatie Lezing gehouden op de Galerij. Deze jaarlijkse lezing wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting ‘Open Monumentendag Amerongen’. Historica Ileen Montijn (1952) ging in haar lezing “De chic van het landleven” in op de ontdekking van het buitenleven rond 1900. In het najaar hebben Luc Panhuysen, Conrad Gietman, Renger de Bruin en Leo van Putten ieder een lezing gehouden over bijzondere adellijke mannen van Kasteel Amerongen in het kader van ‘Mannen met een Missie’. In november werd als afsluiting van het thema de film ‘Il Gattopardo’ (The Leopard, 1963) van Visconti op de Galerij vertoond.

Kerst

Vanaf 15 december was het Kerst op Kasteel Amerongen met een prachtig versierd kasteel. De eerste avond werd gevierd met alle schoolkinderen van groep 5 uit Amerongen die kwamen luisteren naar de verhalen van voormalige kasteelbewoners. Er werd verteld over het vieren van kerst zoals dat vroeger op het kasteel gebeurde en gezongen bij het orgel. Tweede kerstdag 2017 werd het grootste aantal bezoekers van het jaar op één dag ontvangen (624).

Educatie

In 2017 zijn er ruim 60 schoolklassen in het Huys geweest waar, afhankelijk van de leeftijd en het thema, een passende rondleiding voor werd verzorgd door de vrijwillige educatie werkgroep.

Door “De Werkhoven” en een aantal scholen uit de regio, zijn diverse educatieve projecten uitgevoerd.

De bezoeken van diverse basisscholen uit de gemeente Utrechtse Heuvelrug die in het kader van de canon van Z.O. Utrecht kennismaken met ons cultureel erfgoed, heeft ook dit jaar weer plaatsgevonden.

Voor het voortgezet onderwijs wordt gewerkt aan een project over W.O. I waarin scholieren via een website (<http://www.geschiedenislokaalutrechtwo1.nl/>) hun kennis kunnen vergroten over deze oorlog. Als pilot heeft een school in dit kader een bezoek gebracht aan ons Huys.

In april is de Wilhelminaschool op één van de vakken in de moestuin een schooltuin gestart waar elke maandag en woensdag door de leerlingen in gewerkt werd. De oogst uit de schooltuin is als pizzabeleg en soep smakelijk verorberd.

Tenslotte zijn er scholen op bezoek die in onze omgeving op kamp zijn en van te voren met ons een afspraak maken voor een op maat gemaakt programma.

Voor jonge bezoekers van 5 tot 12 jaar hadden we ook in 2017 weer diverse aparte programma’s in de schoolvakanties en op de zaalgidsen-zondagen. Tijdens de zaklampen-tochten door het donkere kasteel in de herfst-, winter-, en voorjaarsvakantie leren kinderen al speurend van alles over de geschiedenis en wonen in een kasteel. Ook op de zondagen werd er veel geleerd en gedaan terwijl er koper gepoetst werd, tafel gedekt of de was gedaan zoals dat vroeger met de hand

ging. De historische toneelvereniging Chapeau heeft enkele malen voor kinderen op theatrale wijze toelichting gegeven over de rol van het personeel ten tijde van graaf van Aldenburg Bentinck.

Daarnaast konden ouders en kinderen zelf een speurtocht door de tuin of het kasteel doen en middels vragen, lezen en kijken een raadsel oplossen.

Sinds een aantal jaren doet Kasteel Amerongen mee aan de landelijke actie van Museumkids in de Museumweek. Museumkids is gerelateerd aan de Museumvereniging. Op hun website worden ook de activiteiten van Kasteel Amerongen vermeld.

De werkgroep educatie heeft een activiteitenplan ontwikkeld voor 2018 op basis van de programmering 2018.

In toenemende mate wordt aandacht besteed aan onze jeugdige bezoekers. Uit diverse evaluaties blijkt telkens weer de positieve feedback die wij als instelling ontvangen van docenten, leerkrachten en leerlingen.

3. Marketing & Communicatie

In 2015 is er door budget dat aan de SSK beschikbaar werd gesteld door de Provincie Utrecht t.b.v. alle aangesloten kasteelmusea een marketeer aangetrokken. Helaas vertrok deze marketeer in november 2016 en was er geen directe opvolging. Omdat Kasteel Amerongen zelf alleen een vrijwillig mar-com team had waarvan de (zeer actieve) coördinator in september 2016 al was gestopt is de marketing vanaf november 2016 nagenoeg stil komen te liggen, ondanks de inspanningen van de rest van het mar-com team. Pas toen in april 2017 de nieuwe marketeer voor de SSK was benoemd kwam de marketing weer langzaam op gang. Dat was te laat voor 2017 en heeft er mede voor gezorgd dat er in dit jaar minder bezoekers zijn geweest dan in 2016.

Marketingplan

In 2017 is er een marketingplan geschreven en in augustus vastgesteld door het bestuur waardoor er een marketing- en communicatiestrategie ligt voor de periode tot en met 2020.

Website

De website van Kasteel Amerongen is in juni geheel vernieuwd met veel meer beeld en de mogelijkheid tot online kaartverkoop. De online kaartverkoop heeft zich in 2017 beperkt tot speciale evenementen zoals concerten en zaklampentochten. Dit, omdat de organisatie van online verkoop en de vaste rondleidingen nog niet haalbaar was in de organisatie die grotendeels afhankelijk is van vrijwilligers.

Een seizoensflyer (4x per jaar) met daarop de agenda voor de komende 3 maanden werd vanaf augustus gedrukt en verspreid naar toeristische locaties door het RBT-Heuvelrug.

4. Beheer & Behoud

Het actief beheren en duurzaam behouden van Kasteel Amerongen is één van de hoofdtaken van Stichting Kasteel Amerongen.

Bijna geen enkel opengesteld kasteel in Nederland heeft zo'n uitgebreide originele en complete bijzondere collectie van meubels, textiel, boeken, gebruiks- en kunstvoorwerpen als Kasteel Amerongen. De zorg voor het behoud en beheer van deze collectie is dan ook van het grootste belang. Bovendien vormt juist deze collectie de basis om het verhaal van Kasteel Amerongen te kunnen vertellen. Nog lang niet alle objecten zijn onderzocht en verbergen geheimen en verhalen die het waard zijn bekend te worden.

In 2017 is er een begin gemaakt met een Instandhoudingsplan voor het Huys. Dit gebeurde middels co-creatie waardoor ook de vrijwilligers mee doen in het duurzaam denken en handelen in het Huys en de Tuin. Het instandhoudingsplan zal in 2018 verder uitgewerkt worden zodat het vastgesteld kan worden door het bestuur en gefaseerd ingevoerd kan worden in de hele organisatie.

Gebouwen en installaties

Het onderhoud van het Huys en de bijgebouwen

De rijksbijdrage voor onderhoud aan de gebouwen op grond van het Besluit Rijksinstandhouding Monumenten (BRIM) is voor de jaren 2015 t/m 2020 door de RCE bepaald op € 19 342 (2015) en € 16.364 (volgende jaren) per jaar.

Dit bedrag is, vergeleken met de jaarlijkse behoefte voor onderhoud gebouwen (jaarlijks minimaal € 150 000) zeer beperkt. Om die reden zijn in 2017 alleen de meest urgente werkzaamheden uitgevoerd, zoals het schilderwerk van de hekken en het reinigen van enkele buitenbeelden.

Door de Monumentenwacht zijn in 2017 de noodzakelijke inspecties uitgevoerd. Het Inspectierapport 2017 is mede leidraad bij het bepalen van de urgentie van onderhoudsmaatregelen in de komende jaren. Het onderhoud vergt vanaf 2018 een stevige intensivering om op termijn niet voor hogere kosten geplaatst te worden. Voor het onderhoud aan installaties is al sinds 2014 een te klein bedrag per jaar beschikbaar waardoor verantwoord onderhoud niet mogelijk is geweest en slechts de hoogst noodzakelijke reparaties hebben plaatsgevonden. Inspecties zijn veelal door vrijwilligers gedaan.

Bruggen

Voor het restaureren van de twee kwetsbare monumentale bruggen (over de buiten- en de binnengracht) zijn in 2017 alle benodigde middelen geworven. Dankzij de toekenning van de subsidie-aanvraag bij het Parelfonds (provincie Utrecht), Prins Bernhard Cultuur Fonds, Stichting K.F. Hein Fonds en Stichting Dioraphte kan medio 2018 gestart worden met dit grote herstel-project.

Bedragen fondsen : zie blz 18

De totale kosten worden geschat op € 530 000, zodat een deel van de investering nog extern moet worden gevonden dan wel uit eigen middelen moet worden opgevangen.

Collectie

Onderzoek

In 2017 is er een onderzoek van start gegaan naar de invloed van het binnenklimaat op één van de van Mekeren kabinetten uit de collectie. Een jaar lang is de buiten en binnenkant van dit kabinet uitgebreid gemonitord. Dit onderzoek is een onderdeel van het *Climate4wood project*. Dit project onderzoekt kwetsbare houten meubelen en panelen om te kijken of de huidige strenge klimaat eisen wel echt nodig zijn. Als de klimaateisen voor deze gevoelige objecten zonder risico versoepeld kunnen worden, dan geldt dat waarschijnlijk voor de meeste houten stukken.

Climate4wood project is een samenwerking van o.a. de technische universiteiten van Eindhoven en Delft, het Rijksmuseum Amsterdam en de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. Het project *Climate4Wood* is onderdeel van *Science4Arts*, een internationaal programma van Nederlandse organisatie van het wetenschappelijk Onderzoek(NWO). In 2018 worden de resultaten van dit onderzoek bekend gemaakt.

Restauraties in 2017

* Restauratie van drie 18e -eeuwse spiegels uit de grote zaal.

Gefinancierd door SVKA en een aantal particulieren en fondsen via SVKA

* Conservering van de bekleding van twaalf 18e -eeuwse stoelen uit de Gobelinkamer.

Gefinancierd door Prins Bernard Cultuurfonds

* Conservering van de twee stenen leeuwen op de toegangspoort (onderhoud)

* Conservering van een gevelsteen van het oude kasteel met alliantie wapen van Godard van Reede en Anna van den Boetzelaer. (onderhoud)

Bruikleen aan musea

Onbekende kunstenaar, Portret van een zwarte bediende (mogelijk van Adriaan Boesses, heer van Leeuwen en Puiflijk), geen datering. In bruikleen gegeven aan: Haags Historisch Museum, Tentoonstelling Afrikaanse bedienden aan het Haagse hof (21 september t/m 28 januari 2018).

Opdracht voor externen

Textielrestauratie-opdracht van een serie gordijnen voor Kasteel De Haar door de Engelen onder leiding van Josien Verdegaal .

Onderhoud van de Tuin en buitenruimte

Voor het onderhoud van de kasteeltuin is de Groene BRIM aanvraag 2017-2021 tot grote schrik niet toegekend vanwege een tekort aan budget bij de RCE. De absoluut noodzakelijke bijdrage van plm. €70.000,- per jaar die nodig is om de bijzondere tuin van Kasteel Amerongen te onderhouden viel voor 2017 weg. Samen met andere gedupeerde kasteeltuinen is er bezwaar gemaakt tegen deze beschikking. Dit heeft er uiteindelijk in geresulteerd dat er een nieuwe Groene-BRIM aanvraag voor 2018-2021 kon worden ingediend en voor 2018 is gehonoreerd maar dat er in 2017 alsnog een groot tekort aan financiën was voor de tuin.

Personeel

In januari gaf de toenmalige tuinbaas Bert Sluijter aan per 1 april met (verlaat) pensioen te willen gaan en tuinman Elwin Kok vond een nieuwe baan. In februari is gestart met de werving van een nieuwe tuinbaas. Op 1 april werd Ruud Elbertse aangesteld als nieuwe tuinbaas voor 0,4 fte in verband met de krappe begroting.

Het bleek gedurende 2017 ondoenlijk de hele tuin te onderhouden in 14,4 uur per week zodat de tuinbaasfunctie per 20 november uitgebreid werd naar 21,4 uur per week.

Onderhoud buitenruimte

In de tuin zijn in 2017 door vele vrijwilligers van SKA en van LEU met minimale middelen de belangrijkste werkzaamheden zo goed en zo kwaad als het ging uitgevoerd.

Door het wegvallen van de BRIM-subsidie (€ 41.000) in 2017 is besloten de tuinbegroting te halveren. De grootste kostenpost, het wekelijks maaien van de gazons door firma Van Ginkel werd opgeschort. Het maaiwerk werd tot augustus door vrijwilligers gedaan op een aangeschafte zit-maaier. Dit bleek echter in de praktijk moeilijk te organiseren, zodat in augustus het maaien weer is uitbesteed en de zit-maaier werd verkocht.

Het achterstallig onderhoud aan het grind op de oprijlaan en het voorplein veroorzaakte diepe kuilen waardoor besloten werd dit toch te verbeteren. De extra kosten hiervoor werden gezamenlijk met Buitenplaats Amerongen gedragen.

Door het verbod op het gebruik van Glyfosaat maar het ontbreken aan financiële middelen om de verouderde paden te laten branden en schoffelen groeiden de paden en het voorplein dicht en ontstond een achterstand en rommelig uiterlijk van het terrein. Dit is in augustus, na noodkreten van de huurders en bezoekers, een halt toegeroepen door toch extra onderhoud in te kopen bij Van Ginkel.

Beregening

Het beregenen werd eind van de zomer door het gebrek aan mankracht erg zwaar. De vrienden van de SVKA kwamen hierin te hulp en hebben de noodzakelijke uitbreiding van de beregeningsinstallatie gefinancierd (€ 11.816). SKA is de SVKA erg dankbaar dat er in 2018 veel minder gesleept hoeft te worden met slangen en gieters.

Moestuin

In 2017 heeft de vrijwillige moestuin-groep van Kasteel Amerongen speciale groenten en eetbare bloemen geteeld voor het nieuwe restaurant Bentinck dat in februari 2017 in de stallen van het kasteel gestart is. De bijzondere (spruit)groenten en bloemen werden verkocht aan het restaurant waardoor zij een zeer exclusieve menukaart konden voeren. De overige groenten, veelal bijzondere rassen, werden verkocht onder de entreebrug van het kasteel.

5. Organisatie & Samenwerking

Professionele staf

DT

- * Directeur gedurende 2017 dhr. H.H. (Herman) Sietsma, voor gemiddeld (0,3 fte)
Is eindverantwoordelijk en houdt zich bezig met het beleid, externe relaties, de financiën, herstelproject bruggen, het nalatenschap en contact met het bestuur
- * Adjunct-directeur mw. W. (Waronne) Elbers (0,5 fte, 18 uur) is in januari 2017 aangesteld na een wervingsperiode in het najaar van 2016. Zij is operationeel verantwoordelijk en houdt zich bezig met de programmering, marketing, de vrijwilligers in het algemeen, secretariaat, kaartverkoop, contact met De Buitenplaats, contracten en onderhoud installaties, veiligheid, organisaties in Amerongen, SVKA, SSK, SKBL en Topkastelen
- * Conservator: dhr. L. (Lodewijk) Gerretsen (1,0 fte)
Is operationeel verantwoordelijk voor het behoud, beheer en herstel van de gebouwen en de collectie, veiligheid, exposities, openstelling en rondleidingen.

Het DT vergaderde 1 keer in de 2 weken over lopende zaken.

- * Tuinbaas: Dhr. B. (Bert) Sluijter, per 1-4-2017 opgevolgd door dhr. R (Ruud) Elbertse (0,4 fte, 14,4 uur). Ruud Elbertse is aangesteld na een selectieronde in februari en maart 2017. Hij is sinds april 2017 verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud, veiligheid en de verbetering van de gehele buitenruimte.

Er is een wekelijks werkoverleg tussen Adjunct-directeur, Conservator en Tuinbaas

- * Directiesecretaresse: Mw. A.E. (Lydia) van Manen (0,5 fte)
- * Collectie-onderhoud (elk 0,2 fte): mw. T.(Toos) van Eck, mw. J. (José) van den Brink, mw. J. (Jolanda) Anastasiadis en mw. A. (Alie) Elenbaas
- * Textiel en collectiebeheer (uitbesteed) mw. J. Verdegaal, (0,1 fte)
- * Administratie/boekhouding (uitbesteed) dhr. J. Aalbers, (0,2 fte)
- * Marketing en communicatie (uitbesteed SSK) mw. M. (Marily) Dirks & vanaf 1-8 mw. W. (Willemijn) van Hees (0,4 fte)

Vrijwilligers

Ook in 2017 was Kasteel Amerongen weer in sterke mate afhankelijk van de vrijwilligers die het Huys dragen. Plm. 200 vrijwilligers, verdeeld in verschillende groepen, hebben de dagelijkse activiteiten verricht.

De werkgroepen hebben ieder een coördinator uit eigen geledingen. De groepscoördinator heeft regelmatig overleg met hun verantwoordelijke van de professionele staf. Daarnaast is er elke 2 maanden een gezamenlijk coördinatoren-overleg met de adjunct-directeur, conservator, tuinbaas en marketingmedewerker

Het betreft de groepen:

- *Engelen (textielrestauratie) (25personen)
- *Rondleiders (60 personen)
- *Bloementeam (8 personen)
- *Dagmanagers (15 personen)
- *Podiumteam (11 personen)
- *Boekenploeg (2 personen)
- *Klussenploeg (12 personen)
- *Tuinonderhoud (44 personen)
- *Administratie, Ticketshop, Winkel (27 personen)
- *Marketing en evenementen (5 personen)
- *Educatie (6 personen)

Leer-werkplekken:

- * WO leerling Kunstgeschiedenis Universiteit Utrecht deed een afstudeeronderzoek naar de historische context van het geschilderde behang in de Bentick-kamer
- * HBO leerling van de Reinwardt academie. Amsterdamse Hoge school voor kunsten heeft een onderzoek gedaan naar de verbijzondering in housekeeping die is aan te bevelen voor de meest kwetsbare objecten van een historisch huismuseum.
- * HBO leerlingen van de Hogeschool Utrecht, opleiding bouwhistorie, restauratie en monumentenzorg hebben een dag meegelopen met de conservator
- * VMBO leerlingen van het vakcollege Maarsbergen, richting bouw, wonen en interieur hebben enkele monumentale houten tuinbanken hersteld.
- * Maatschappelijk stage plek van het voorgezet onderwijs.

Veiligheidsplan

In april 2017 heeft het bestuur van SKA besloten tot het op laten stellen van een veiligheidsbeleid. Dhr. Westhuis (Consultancy) heeft in samenwerking met W. Elbers en L. Gerritsen een beleidsnota Veiligheid opgesteld die is aangenomen in de bestuursvergadering van september 2017. Het veiligheidsplan dat hieruit voortkwam heeft onder andere geresulteerd in een veiligheidsinstructie voor alle medewerkers (ook alle vrijwilligers) die door R. van Laar (vrijwilliger SKA) werd gegeven. De veiligheidsinstructie wordt voortaan 4 x per jaar herhaald voor nieuwe medewerkers. De BHV-organisatie werd verbeterd en uitgeschreven. Ook is er een herhaling van de BHV-training gegeven. De veiligheid behoeft constante aandacht van de organisatie.

Vrijwilligersbeleid

SKA is in grote mate afhankelijk van de ruim 200 vrijwilligers die in 2017 hun bijdrage leverden aan de gehele organisatie. Vanuit het lidmaatschap van de museumvereniging is SKA verplicht een vrijwilligersbeleid vast te stellen. Daartoe is

in 2017 door W. Elbers een definitief vrijwilligersbeleid geschreven dat op de bestuursvergadering van 30 november is voorgelegd.

Vrijwilligers in memoriam:

Paul Huijzendveld, klusteam, 5 feb. 2017

Ger Vrijenhoek, tuinkabouter, 22 nov. 2107

Samenwerken:

SVKA

Met de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen (SVKA) bestond ook in 2017 weer een prima verstandhouding. De Vrienden spannen zich in voor verschillende zaken op cultureel gebied, zoals de kasteelconcerten, die zij organiseren, en de bekostiging van zaken die anders niet tot stand zouden komen, zoals in 2016: (zie voor de bedragen blz. 18)

* Uitbreiding beregeningsinstallatie

* Herstel monumentale spiegels

* Maandelijkse koffieconcerten en avondconcerten

Het bestuur is de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen voor de samenwerking en de financiële ondersteuning zeer erkentelijk.

Buitenplaats Amerongen & restaurant Bentinck

De vaste huurder van diverse bijgebouwen (Buitenplaats Amerongen) is in februari gestart met hun nieuwe a la carte restaurant Bentinck. Het restaurant werd al spoedig een succes; de samenwerking en het overleg met de organisatie verliep goed.

SSK

Stichting Samenwerkende Kastelen heeft in april 2017 weer een gezamenlijke marketeer aan kunnen nemen. Door het vertrek van de vorige marketeer is er in 2017 een behoorlijke achterstand ontstaan. Door het aantrekken van extra marketing medewerkers in augustus is deze teruggang in de 2^e helft van 2017 ten goede gekeerd. Behalve over marketing is er ook samengewerkt door kennisdeling en een start gemaakt naar online-ticket verkoop.

Margaretha Turnorplein

In 2017 is een start gemaakt met een nieuw inrichtings- en gebruiksplan voor het Margaretha Turnorplein. Het vorige plan uit 2011 is nooit gerealiseerd waardoor het plein nu kaal, gevaarlijk, slecht begaanbaar en rommelig is. Een nieuw ontwerp is hard nodig voor zowel parkeren, schoolplein, marktterrein en visuele en ecologische kwaliteitsverbetering. In samenwerking met Gemeente Utrechtse Heuvelrug, de Wilhelminaschool en Buitenplaats Amerongen is er gebrainstormd over de diversiteit aan functies die dit plein moet hebben en de ecologische en visuele kwaliteit die deze plek verdient. Streven is om in 2019 een nieuw MT plein gerealiseerd te hebben.

6.Partners, Fondsen & Financiën

De volgende middelen zijn in 2017 ontvangen of toegezegd voor bijzondere projecten:

SVKA donaties

Uitbreiding beregeningsinstallatie boventuin en moestuin: € 11.816

Restauratie spiegels en lijsten Grand Salon: € 9.000

Ledverlichting in het Huys € 1.783

Vloer voor het buitenpaviljoen € 1.782

Restauratie textielcollectie:

Restauratoren Nederland(RN)/

Stichting Het Nederlands Interieur(SHNI) € 1,000

Restauratie van de twee bruggen kost: € 514,000

Prins Bernhard Cultuur Fonds € 50,000

Stichting K.F. Hein Fonds € 15,000

Stichting Dioraphte € 40,000

Parelfonds € 240,000

7 Facts & Figures

Publiek

Bezoekers: 31.285

Museumkaart: 14.790

Scholieren: 764

Concertbezoekers: 540

Rondleidingen: 1950

Gemiddelde waardering: 8,5

Thema "Mannen met een Missie": 8,3

Marketing

Facebook: 2.569 likes

Instagram: 567 volgers

Websitebezoek: 72850 views

Nieuwsbrief: 1236 abonnees

Waardering op internet: Scores Tripadvisor 4/5, Google 4,4/5, Facebook 4,5/5

Organisatie

Medewerkers: 9 (4,3 fte)

Vrijwilligers: 214

Ziekteverzuim medewerkers: 0,2%

Stichting Kasteel Amerongen

Drostestraat 20

3958 BK Amerongen

T. 0344-563766

<http://www.kasteelamerongen.nl/>